

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Анотація. Розглянуто особливості державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи. Визначено основні завдання, об'єкти, джерела державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ. Встановлено напрями державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ.

Аннотация. Рассмотрены особенности государственного аудита финансово-хозяйственной деятельности бюджетного учреждения. Определены основные задачи, объекты, источники государственного аудита финансово-хозяйственной деятельности бюджетных учреждений. Установлены направления государственного аудита финансово-хозяйственной деятельности бюджетных учреждений.

Annotation. Features of state audit of financial and economic activity of a budget institution were considered. The main problems, sites, sources of state audit of financial and economic activities of budgetary institutions were identified. Areas of the state audit of financial and economic activities of budgetary institutions were determined.

Ключові слова: державний аудит, бюджетна установа, державний аудит фінансово-господарської діяльності бюджетної установи.

Бюджетні установи утворюються для утвердження та забезпечення прав і свобод людини, визначення соціальних цінностей, їх фінансово-господарська діяльність повинна підлягати ефективному контролю, доцільно звернути увагу на таку форму державного контролю, як державний аудит фінансово-господарської діяльності бюджетної установи, який покликаний знаходити недоліки та попереджати порушення у здійсненні фінансово-господарської діяльності.

Окремі аспекти державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи знайшли своє відображення у роботах багатьох вітчизняних учених, таких, як: Дікань Л. В., Жирна Ж. А., Немченко В. В., Слободянюк Ю. Б., Скорба О. А. та ін. Однак у працях науковців на сьогоднішній час повністю не розкрито проблеми й особливості державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи.

Метою даного дослідження є виявлення особливостей державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи.

Практика роботи органів державної контрольно-ревізійної служби збагатилась такою новою формою державного фінансового контролю, як державний фінансовий аудит діяльності бюджетних установ (далі – фінансово-господарський аудит) відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2004 року за № 1777. Згідно з урядовим документом під назвою "Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ", під аудитом розуміється форма державного фінансового контролю, яка спрямована на запобігання фінансовим порушенням і забезпечення достовірності фінансової звітності [1].

Для визначення особливостей державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи доцільно ознайомитися з його основними завданнями, об'єктами, джерелами інформації та складовими.

Основним завданням фінансово-господарського аудиту є: сприяння бюджетній установі в забезпеченні правильності ведення бухгалтерського обліку, сприяння бюджетній установі в законності й ефективності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, формування достовірної фінансової звітності; організації дієвого внутрішньогосподарського фінансового контролю [2].

Об'єкти державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ визначені виходячи із завдань. Таким чином, до них слід віднести: первинні документи щодо операцій з коштами та майном, іншими активами і пасивами, ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової та статистичної звітності, внутрішньогосподарський фінансовий контроль.

Джерелами фінансово-господарського аудиту є: нормативно-правові акти та методичні документи, які регламентують фінансово-господарську діяльність бюджетної установи відповідного профілю; установчі документи (статут, організаційна та управлінська структура бюджетної установи та інше); наказ про облікову політику; планові документи (кошториси, плани асигнувань, лімітні довідки тощо); журнал-голова, реєстри бухгалтерського обліку та первинні документи; фінансова звітність бюджетної установи, пояснювальна записка до звіту (під час складання квартальної та річної звітностей) [3, с. 229].

Державний фінансово-господарський аудит включає [4, с. 1302]: проведення протягом року моніторингу фінансової звітності бюджетної установи, у тому числі з використанням баз даних Державного казначейства; проведення, у разі виявлення за результатами моніторингу фінансової звітності бюджетної установи ризикових операцій, перевірки використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, правильності ведення бухгалтерського обліку, складання достовірної фінансової звітності;

бюджетної установи пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень за результатами моніторингу її фінансової звітності та/або перевірки; відстеження, усунення керівництвом бюджетної установи недоліків і порушень, виявлених за результатами моніторингу її фінансової звітності та/або перевірки; надання висновку про рівень достовірності фінансової звітності бюджетної установи, ступінь дотримання її посадовими особами законодавства з фінансових питань та повноту врахування пропозицій, внесених у ході фінансово-господарського аудиту.

Фінансово-господарський аудит проводиться органами державної контрольно-ревізійної служби за планами, які складаються та затверджуються у порядку, визначеному законодавством.

У бюджетних установах, де проводиться фінансово-господарський аудит, ревізії і перевірки за ініціативою органів державної контрольно-ревізійної служби не плануються.

На кожному етапі проведення фінансово-господарського аудиту посадовими особами органу державної контрольно-ревізійної служби можуть надаватися керівництву бюджетної установи пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і порушень, які є обов'язковими до розгляду.

Посадові особи органу державної контрольно-ревізійної служби у разі звернення керівництва бюджетної установи надають роз'яснення щодо здійснення операцій з коштами та майном, іншими активами і пасивами ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та організації внутрішнього фінансового контролю.

За результатами поточних аудиторських процедур:

- 1) не висуваються обов'язкові до виконання вимоги (розпорядження) бюджетним установам;
- 2) не застосовуються фінансові санкції і заходи впливу, передбачені Бюджетним кодексом України;
- 3) не складаються протоколи про адміністративні правопорушення, визначені статтями 164-2, 164-12, 164-14 і 166-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення [5];
- 4) не ініціюється висування цивільних позовів до винних осіб.

Аудиторське дослідження має бути завершено не пізніше, ніж через місяць після здачі бюджетною установою річного фінансового звіту.

Результати фінансово-господарського аудиту відображаються в звіті, який повинен виключати можливість неоднозначного трактування будь-яких його положень і містити лише об'єктивну інформацію та об'єктивну інформацію.

Узагальнюючи викладене, автор виділяє такі особливості державного аудиту фінансово-господарської діяльності:

- 1) специфіка завдань та об'єктів державного аудиту;
- 2) проводиться аудиторами Державної фінансової інспекції України;
- 3) у бюджетних установах, де проводиться фінансово-господарський аудит, ревізії і перевірки за ініціативою органів державної контрольно-ревізійної служби не плануються;
- 4) форма державного контролю;
- 5) використання аудиторських процедур: моніторинг, камеральна перевірка та обстеження;
- 6) проведення протягом року моніторингу фінансової звітності бюджетної установи, у тому числі з використанням баз даних Державного казначейства;
- 7) дослідження системи внутрішнього фінансового контролю, зокрема якості його організації;
- 8) підготовка керівництву бюджетної установи пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень;
- 9) відстеження усунення керівництвом бюджетної установи недоліків і порушень;
- 10) надання висновку про рівень достовірності фінансової звітності бюджетної установи, ступінь дотримання її посадовими особами законодавства з фінансових питань та повноту врахування пропозицій, внесених у ході фінансово-господарського аудиту.

Таким чином, проведення дослідження дозволило на основі аналізу складових державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи виявити його особливості. Напрямом подальших досліджень може бути уточнення методології державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи.

Наук. керівн. Кожушко О. В.

Література: 1. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ : Постанова Кабінету міністрів України 31.12.2004 р. № 1777 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1777-2004-%D0%BF>. 2. Клець Л. С. Державний фінансовий контроль бюджетних установ в Україні [Електронний ресурс] / Л. С. Клець. – Режим доступу : http://econindustry.org/archiv/mag/2008/vip_03_42/st_42_4.pdf. – Назва з екрану. 3. Слободяник Ю. Б. Державний аудит бюджетних установ і організацій / Ю. Б. Слободяник // Вісник УБС НБУ. – 2012. – № 1 – С. 228–231. 4. Скорба О. А. Виникнення та розвиток державного фінансово-господарського аудиту / О. А. Скорба // Економіка: проблеми теорії і практики : збірник наукових праць. Випуск 261 : В 7 т. – Т. V. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2010. – С. 1299–1309. 5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.